

Funktionsbaserede brandkrav og byggesagsbehandling

v/ *Claus Schmidt og Jakob Andersen, Københavns Brandvæsen*

De nuværende brandkrav, der er angivet i kapitel 6 i bygningsreglementet, skal ændres til såkaldte funktionsbaserede brandkrav. Funktionsbaserede brandkrav er ikke noget nyt – kapitel 6 tager faktisk udgangspunkt i et funktionsbaseret brandkrav, nemlig kapitel 6.1, stk. 1, hvor det overordnede krav til bygninger i relation til brand er angivet:

”Bygninger skal udføres således, at der opnås tilfredsstillende tryghed mod brand og mod brandspredning”

Kravet er ikke specifikt, men intentionerne er angivet. Det vil sige, at såfremt man kan vise, at intentionerne er opnået, så kan bygningen godkendes. Dette vil i praksis betyde, at ved indførelsen af funktionsbaserede brandkrav vil den brandtekniske løsning ikke være givet på forhånd. Hermed vil der være øget fleksibilitet i byggeriet – man vil ikke længere være bundet af de såkaldte detailkrav, der ofte giver både bygherre, de projekterende og myndighederne grå hår, når bygherren/arkitektens ønsker skal passes ind i de nuværende brandkrav.

Erhvervs- og Boligstyrelsen under Erhvervs- og Økonomiministeriet arbejder i foråret 2002 med at færdiggøre et høringsudkast til de kommende funktionsbaserede brandkrav.

Kapitel 6 vil for fremtiden bestå af funktionsbaserede brandkrav, hvor intentionerne med flugveje, konstruktioner, indsatsmuligheder etc. vil være angivet. I forbindelse hermed vil Erhvervs- og Boligstyrelsen udgive to vejledninger, hvor der angives eksempler på, hvorledes de funktionsbaserede brandkrav kan opfyldes. Vejledning 1 vil være reviderede detaljerede løsninger – som man i princippet kender fra bygningsreglementet i dag, mens vejledning 2 vil kunne bruges ved beregningsmæssig eftervisning af de funktionsbaserede brandkrav.

Ved indførelsen af det ”nye” kapitel 6 bliver der som nævnt frit valg mellem de brandtekniske løsninger, såfremt løsningerne og dermed brandsikkerhedsniveauet kan dokumenteres. Netop dokumentationen bliver det springende punkt, hvis man sammenligner det nuværende kapitel 6 med fremtidens kapitel 6. Kravet til dokumentationen øges, hvilket i fremtiden blandt andet vil betyde, at såfremt de reviderede detaljerede bestemmelser ikke til fulde kan opfyldes, skal de dele, der ikke følger detailbestemmelserne udføres efter principperne i vejledning 2, hvor løsningen beregningsmæssigt eftervises og dokumenteres.

Sagt meget firkantet, så skal der ikke længere dispenseres fra brandkravene (kapitel 6), idet dette bliver intentioner – om bygherren/de projekterende vælger at opfylde intentionerne ved at benytte vejledning 1, vejledning 2 eller en kombination af begge.

I det nuværende bygningsreglement er der en meget skarp opdeling mellem f.eks. forsamlingslokaler, kontorer, plejehospitaler etc. Denne opdeling forsvinder ved indførelsen af det ”nye” kapitel 6. Personersikkerheden er, som i det nuværende bygningsreglement, i højsædet, hvorfor det vil være naturligt at betragte personernes karakteristika ved dimensionering af f.eks. flugtvejssystemer.

Dette er selvfølgelig også intentionen i det nuværende kapitel 6, idet man forventer at det er personer med visse karakteristika, der f.eks. er på plejehospitaler, kontorer etc. Der indføres i det ”nye” kapitel 6 såkaldte anvendelseskategorier – hermed tydeliggøres, at det er personernes karakteristika, der er afgørende for bygningens brandtekniske løsning. Man skal ved indførelsen af det ”nye” kapitel 6 tage stilling til personernes mobilitet, kendskab til bygningen og om der er tale om nat- eller dagophold.

Anvendelseskategori	Beskrivelse	Eksempler
1	Dagophold med sporadisk personophold	<i>Garager, visse industribygninger, lagerbygninger, avls- og driftsbygninger, udhuse</i>
2	Dagophold , hvor de personer, som opholder sig i afsnittet, har kendskab til bygningens flugtveje, og er i stand til selv at bringe sig i sikkerhed.	<i>Kontorer, skoler, visse daginstitutioner, skolefritidsordninger, dagcentre, visse industribygninger</i>
3	Dagophold , hvor de personer, som opholder sig i afsnittet, ikke har kendskab til bygningens flugtveje, men er i stand til selv at bringe sig i sikkerhed.	<i>Butikker, forsamlingslokaler, biografteatre, restauranter, selskabslokaler, idrætshaller, kirker, diskoteker</i>
4	Natophold , hvor de personer, som opholder sig i afsnittet, har kendskab til bygningens flugtveje og udgange og er i stand til selv at bringe sig i sikkerhed.	<i>Etageboligbyggeri, kollegier</i>
5	Natophold , hvor de personer, som opholder sig i afsnittet, ikke har kendskab til bygningens flugtveje, men er i stand til selv at bringe sig i sikkerhed.	<i>Hoteller, vandrehjem, kroer, pensionater, klublejlighed</i>
6	Dag- og natophold , hvor de personer, som opholder sig i afsnittet ikke har kendskab til bygningens flugtveje, og ikke er i stand til at selv bringe sig i sikkerhed	<i>Ældreboliger til plejekrævende ældre, sengeafsnit på hospitaler, fængsler, institutioner til fysisk og psykisk handicappede, vuggestuer, børnehaver</i>

Kort fortalt vil indførelsen af det ”nye” kapitel 6 betyde, at en afvigelse fra detailkravene i vejledning 1 skal dokumenteres ved hjælp af vejledning 2. Der bliver i princippet frit valg mellem de brandtekniske løsninger – blot brandsikkerhedsniveauet kan dokumenteres tilfredsstillende.

Sagsbehandling i Københavns Kommune

I Københavns Kommune har man i større eller mindre grad benyttet principperne i de funktionsbaserede brandkrav siden 1997, idet progressiviteten i bygningsønskerne har ligget udenfor rammerne i de detailkrav, der er angivet i det nuværende kapitel 6. Dette har ligeledes

betydet, at Københavns Brandvæsen sammen med bygningsmyndighederne i Københavns Kommune har gjort sig mange tanker i forbindelse hermed. I det følgende præsenteres den sagsbehandlingsgang og krav til dokumentation, som Københavns Kommune mener er nødvendig ved funktionsbaserede byggesager, der ikke opføres 100% efter detailkravene.

For at sikre, at det overordnede krav om sikkerheden i tilfælde af brand er iagttaget, må selve sagsbehandlings processen tilpasses denne nye måde at projekttere på, hvor løsningerne ikke er givet på forhånd. Her er det meget vigtigt, at myndighederne er på forkant med de rådgivende arkitekter og ingeniører således, at det er myndigheden, der i stor udstrækning styrer processen for derved at sikre, at arbejdet ikke løber myndighederne af hænde.

Selve processen med fastlæggelse og accept af rådgivernes ideer og tanker skal således ske i et meget tæt samarbejde med de godkendende myndigheder. For at sikre at dette kan ske, må myndighederne inden processen starter have gjort sig klart, hvordan de ønsker at gribe denne type sager an.

Med udgangspunkt i ovenstående er det i det efterfølgende ganske kort beskrevet, hvordan Københavns Brandvæsen på nuværende tidspunkt, med baggrund i erfaringer fra denne type sager, forestiller sig funktionsbaserede sager skal behandles.

Sagsgangen, fra den første kontakt mellem rådgiver og myndighederne og til sagens afslutning, kan opdeles i følgende overordnede tre afsnit.

- Indledende fase
- Brandmanual
- Sagens afslutning

I forbindelse med den første kontakt mellem bygherres rådgiver og kommunens byggemyndigheder, er det vigtigt, at sager som på det foreliggende grundlag vurderes helt eller delvis at resultere i en funktionsbaseret sagsbehandling, bliver behandlet hensigtsmæssigt. Hermed menes, at bygherres rådgiver allerede på dette meget tidlige stadie i byggeprocessen bliver gjort bekendt med de særlige forhold og sagsgange, der er forbundet med denne type sagsbehandling. Et af problemerne med den funktionsbaserede sagsbehandling er, at arkitekter og rådgivende ingeniører ikke er bekendt med denne nye måde at foretage sagsbehandling på.

Der er i den forbindelse nogle forhold, som er vigtige for den videre sagsbehandling. Disse forhold bør på et så tidligt tidspunkt som muligt, og gerne på det første møde, foreholdes bygherren og dennes arkitekt. Eksempelvis bør bygherres rådgiver informeres om, at der ikke kan udstedes byggetilladelse før Brandstrategirapporten, som kort beskrives nedenfor, er tiltrådt af såvel bygherren, dennes rådgiver og de godkendende myndigheder.

De detailbaserede regler er i sagens natur ikke gældende for det funktionsbaserede byggeri, hvorfor et sæt ”lokalt gældende regler med tilhørende dokumentation” må udarbejdes. Dette sæt af regler kaldes samlet set for Brandmanualen, som for overskuelighedens skyld opdeles i afsnit, som tillige markerer milepæle i sagsbehandlingen med hensyn til udstedelse af byggetilladelse og ibrugtagningstilladelse. Brandmanualen opdeles i følgende 3 afsnit:

- Brandstrategirapport

- Brandteknisk dokumentation
- Kontrol- og vedligeholdelsesplan

Brandstrategirapporten er overordnet set det dokument, som beskriver byggeriet, strategien for opnåelse af den ønskede brandsikkerhed og hvilke acceptkriterier som anvendes. Eksempler på forhold som bør medtages i Brandstrategirapporten er:

- Indledning/baggrund
- Beskrivelse af byggeri
- Byggeprocessen – funktionsbaseret brandteknisk byggesagsbehandling
- Grundlæggende principper for brandsikkerhed
- Brandsikringsstrategi for byggeriet
- Analysetyper
- Acceptkriterier
- Personbelastning
- Flugtveje og evakueringsstrategi
- Passiv og aktiv brandsikring

Når bygherren, dennes rådgiver og de godkendende myndigheder har tiltrådt Brandstrategirapporten, skal opnåelse af den krævede sikkerhed dokumenteres ved fremsendelse af relevante beregninger. For at sikre, at rådgivers arbejde med beregninger og anden dokumentation er i overensstemmelse med de godkendende myndigheders forventninger, skal den brandtekniske dokumentations form og indhold udføres efter nærmere aftale med myndighederne.

Da der i funktionsbaseret byggeri erfaringsmæssigt i stor udstrækning anvendes aktive systemer, er det af afgørende vigtighed for opnåelse af den ønskede sikkerhed, at disse systemer virker efter hensigten. Ligeledes vil der som oftest i Brandstrategirapporten være beskrevet begrænsninger i byggeriets anvendelse og andre driftsmæssige krav, som i driftsfasen skal overholdes. Som følge deraf, indeholder Brandmanualen et afsnit kaldet ”Kontrol- og vedligeholdelsesplan”. Formålet med denne er overfor myndighederne at dokumentere, at bygherren i sin organisation kan skabe et system, der i hele bygningens levetid sikrer, at aktive systemer og i det hele taget driften af bygningen, lever op til de krav, som er beskrevet i Brandstrategirapporten.